

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПЛАН ЗА 2023 – 2025 Г. НА ИНСТИТУТА ЗА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК „ПРОФ. ЛЮБОМИР АНДРЕЙЧИН“

Академични речници на българския език

Проект: Речник на българския език

Звено: Секция за българска лексикология и лексикография

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2020 – 2023 г. (удължен с една година – протокол № 22, т. 3, от заседание на НС от 02.12.2021 г.)

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: проф. д-р Диана Благоева

Участници: проф. д-р Диана Благоева, проф. д-р Сия Колковска, доц. д-р Цветелина Георгиева, доц. д-р Надежда Костова, гл. ас. д-р Ванина Сумрова, гл. ас. д-р Атанаска Атанасова, гл. ас. д-р Михаела Кузмова, Светломира Манова

Анотация: Проектът е насочен към разработване на многотомния тълковен „Речник на българския език“ (<http://ibl.bas.bg/rbe/>), в който се представя в лексикографска форма лексикалното и фразеологичното богатство на българския език в неговото стилистично и функционално разнообразие. Лексикографското описание е с широк хронологичен обхват и включва периода от първата четвърт на XIX в. до наши дни. В издадените досега 15 тома (до буква Р включително) са разработени общо около 120 000 заглавни думи. Речникът предоставя комплексна информация за семантичните, граматичните и стилистичните особености на лексикалните единици, за тяхната употреба и за фразеологичния им потенциал, както и за произхода на заетите от други езици думи, и е предназначен за много широк кръг ползватели. Проектът се отнася към приоритетната област в изследванията на Института за български език *Академични речници на българския език*.

Резултати: Том XVII от „Речник на българския език“

Проект: Български етимологичен речник

Звено: Секция за българска етимология

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2020 – 2023 г. (удължен с една година – протокол № 10, т. 4, от заседание на НС от 19.05.2022 г.)

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: доц. д-р Христина Дейкова

Участници: доц. д-р Христина Дейкова, гл. ас. д-р Симеон Стефанов, Красимира Фучеджиева, Мария Гарова

Анотация: „Българският етимологичен речник“ е единственото по рода си у нас фундаментално научно изследване на произхода на българската лексика от всички краища на българското езиково землище. В него се изяснява домашният или чуждоезиковият произход на широки пластове от речниковия състав на българския език, като се разкриват връзките на българския език и българския народ с други езици

и народи – славянски, балкански, индоевропейски и неиндоевропейски, от най-древни времена до днес. Чрез етимологичните изследвания на българския език се хвърля светлина с езикови средства върху генезиса на българския народ, върху неговата материална и духовна култура през вековете и върху историята му. Целите и резултатите от научноизследователската дейност по проекта са пряко свързани с изучаването и съхраняването на българското културноисторическо наследство. „Българският етимологичен речник“ има както фундаментално научно, така и научноприложно значение и се ползва от много други хуманитарни научни направления, от различни образователни и културни институции. Многотомният лексикографски труд се разработва в рамките на две от приоритетните направления на Института за български език – *Академични речници на българския език и Езиково културноисторическо наследство на българите*.

Резултати: Том IX /свезки от „Български етимологичен речник“

Проект: **Безеквивалентна фразеология в българския и полския език (лексикографски аспекти)**

Звено: Секция за българска лексикология и лексикография

Вид на проекта: колективен, международен

Партньор: Институт по славистика при Полската академия на науките

Срок: 2022 – 2023 г.

Финансиране: международен обмен по двустранни спогодби на БАН

Ръководител: проф. д-р Диана Благоева

Участници: проф. д-р Диана Благоева, проф. д-р Сия Колковска, проф. д-р Светла Коева (Секция по компютърна лингвистика); от полска страна: д-р Роман Тимошук (ръководител), д-р Марчин Фастин.

Анотация: Проектът има за цел създаването на двупосочен (българско-полски и полско-български) речник на безеквивалентната фразеология. Това е нов тип контрастивен фразеографски продукт, чието разработване ще обогати лексикографските ресурси за славянските езици. Необходимостта от такъв речник е обусловена от това, че поради националноспецифичния характер на фразеологията голяма част от фразеологичните единици в даден език нямат семантични съответствия в други езици. Публикуваните до този момент съпоставителни изследвания върху български и полски фразеологичен материал показват, че тази констатация важи и за двойката езици български и полски. Това поражда значителни трудности при чуждоезиковото обучение и може да създаде бариери при межкултурната комуникация. Речникът на безеквивалентната фразеология ще бъде полезен и за по-широк кръг ползватели: езиковеди, преводачи и др. Проектът се отнася към приоритетните области в изследванията на Института за български език *Академични речници на българския език и Теоретични езиковедски изследвания*.

Резултати: материали за полско-български речник на безеквивалентната фразеология, тематично свързани студии и статии

Проект: Съвременните технологии и лексикографското наследство – теоретични и методологични аспекти на подготовката за изграждане на българско-чешка лексикографска база данни

Звено: Секция за българска лексикология и лексикография

Вид на проекта: колективен, международен

Партньор: Славянски институт при Чешката академия на науките

Срок: 2023 – 2024 г.

Финансиране: международен обмен по двустранни спогодби на БАН

Ръководител: гл. ас. д-р Михаела Кузмова

Участници: гл. ас. д-р Михаела Кузмова; от чешка страна: д-р Божана Нишева, д-р Щефан Пилат

Анотация: „Българско-чешкият речник“ (съст. Карел Хора и колектив, изд. 1959 г.) е първият от серията двуезични речници, към чието изработване пристъпва в края на 40-те год. на XX в. Славянският институт към Чехословашката АН, и като представителен труд, отразяващ българското и чешкото словно богатство към тогавашния период, той може да послужи като един от източниците за създаването в бъдеще на по-обемна славянско-чешка речникова база от данни. Настоящият проект предвижда ретроцифализация на „Българско-чешкият речник“, във връзка с което ще бъдат разработени проблеми, отнасящи се до: възможностите и ограниченията на електронизацията; актуализирането и обогатяването на качествените традиционни (печатни) лексикографски трудове; уместността на подобен подход с оглед на съществуващото в момента търсене на лесно достъпни и удобни за използване електронни справочници и под. Ще бъде разработен модел (описание на методите и подходите) за ретроцифализация на речници, предназначени както за специалисти езиковеди, така и за студенти, преводачи и всички други, чиито занимания са свързани с чешкия и българския език. Приносен характер има и планираният аналитичен обзор на чешко-българската и българско-чешката двуезична лексикография, както и съхраняването на съдържащите се в речника лексикографски данни в унифициран дигитален формат. Проектът се отнася към приоритетните области в изследванията на Института за български език *Академични речници на българския език и Теоретични езиковедски изследвания*.

Резултати: дигитализиран лексикографски ресурс; тематично свързани студии и статии

Проект: Словник за българско-хърватски речник

Звено: Секция за българска лексикология и лексикография

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: септември 2022 – септември 2025 г.

Финансиране: Национална научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП „Българистика“)

Ръководител: проф. д-р Диана Благоева

Участници: проф. д-р Диана Благоева, проф. д-р Сия Колковска, доц. д-р Надежда Костова, доц. д-р Цветелина Георгиева, гл. ас. д-р Атанаска Атанасова, гл. ас. д-р Ванина Сумрова, гл. ас. д-р Михаела Кузмова; д-р Татяна Дункова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“), д-р Росица Стефчева (Софийски университет

„Св. Климент Охридски“); външни консултанти от Университета в Загреб: доц. Ана Васунг (Университет в Загреб), доц. д-р Марияна Бийелич (Университет в Загреб), д-р Евелина Грозданова (Университет в Загреб, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“), Ксения Банович (преводач, Загреб)

Анотация: Проектът е свързан с разработването на български словник (лявата част на двуезичен речник) като основа за съставянето на първия в славянската лексикография българско-хърватски речник, който да подпомогне работата на лекторатите по български език в хърватски университети и по хърватски език в български университети, преподаването на роден език в българските училища в Хърватия и провеждането на българистични изследвания. Ще бъде проучена и сравнена практиката за разработването на двуезични речници с изходен славянски език в двете страни с оглед на това да се отговори адекватно на очакванията на ползвателите на бъдещия българско-хърватски речник. Предвижда се подготвяният словник да съдържа около 40 000 лема и да отразява актуалното състояние на основния речников състав на българския език. За илюстриране на семантиката и употребата на описваните речникови единици ще бъдат подбрани и представени по подходящ начин типични съчетания и устойчиви изрази. Словникът ще послужи като основа за съставянето (в следващи етапи на работа) на среден по обем българско-хърватски речник в печатна или електронна форма. Проектът е ориентиран към приоритетното направление на Института за български език *Академични речници на българския език*.

Резултати: словник за българско-хърватски речник; тематично свързани статии и доклади

Проект: Към многоезичния речник на ключовите думи на славянското езикознание

Звено: Секция за българска терминология и терминография

Вид на проекта: колективен, международен

Партньор: Институт по славистика при Полската академия на науките

Срок: 2022 – 2023 г.

Финансиране: международен обмен по двустранни спогодби на БАН

Ръководител: гл. ас. д-р Екатерина Петкова

Участници: гл. ас. д-р Екатерина Петкова, гл. ас. д.ф.н. Велислава Стойкова; от полска страна: гл. ас. д-р Якуб Банасяк, д-р Павел Ковалски

Анотация: Проектът е свързан с инициативата за разработване на Библиография на славянското езикознание на международен екип от учени под ръководството на Института по славистика към Полската академия на науките и с организационната подкрепа на Славистичната фондация (Fundacja Slawistyczna). Целта на съвместния проект е изработване на модел за речник на ключовите думи на славянското езикознание на полски и български език, които се използват в системата за индексване и извличане на информация iSybislaw. За основа ще бъдат взети термините от една отделна подобласт на езикознанието, като ще се състави набор от ключови думи (лингвистични термини) на български език (съответстващи на вече интегрираните в системата полски термини) чрез индуктивни и дедуктивни методи. Проектът се отнася към приоритетните области в изследванията на Института за

български език *Академични речници на българския език и Теоретични езиковедски изследвания*

Резултати: комплекти от данни с ключовите думи на български и полски; тематично свързани публикации

Проект: **Речник на лингвистичните термини в българския език**

Звено: Секция за българска терминология и терминография

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2023 – 2025 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководители: чл.-кор. проф. д.ф.н. Мария Попова, гл. ас. д-р Екатерина Петкова

Участници: чл.-кор. проф. д.ф.н. Мария Попова (извънщатен сътрудник), доц. д-р Борислав Попов (извънщатен сътрудник, ЮЗУ „Неофит Рилски“), гл. ас. д-р Екатерина Петкова, гл. ас. д-р Кристияна Симеонова, гл. ас. д-р Радостина Стоянова, гл. ас. д.ф.н. Велислава Стойкова, д-р Адриана Христова

Анотация: Цел на проекта е да представи българската терминология в областта на езикознанието. Речникът ще включва термини от общото и приложното езикознание, както и от отделните подобласти на езикознанието, които разглеждат езиковите явления на различни равнища и в различни техни аспекти. Предвижда се да бъдат описани термините както от традиционно установените дялове на езикознанието, така и от някои сравнително по-нови интердисциплинарни области като социолингвистиката, психолингвистиката, митолингвистиката и др. Речникът ще е предназначен за специалисти в отделните подобласти на езикознанието, а също и за студенти и преподаватели по съответните дисциплини, както и за граждани, които се интересуват от въпросите на езикознанието. Проектът се отнася към приоритетното направление на Института за български език *Академични речници на българския език*.

Резултати: речник на лингвистичните термини в българския език

Проект: **Български топонимен речник**

Звено: Секция по ономастика

Срок: юни 2019 – юни 2023 г. (удължен с една година с решение на НС – Протокол № 5/25.03.2021 г.)

Вид на проекта: колективен, национален

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: проф. д.ф.н. Анна Чолева-Димитрова

Участници: проф. д.ф.н. Анна Чолева-Димитрова, доц. д-р Мая Влахова-Ангелова, гл. ас. д-р Надежда Данчева

Анотация: Целта на проекта е създаването на еднотомен топонимен речник, който ще включва селищни, местностни, водни имена, както и някои названия на културноисторически обекти с национално значение, намиращи се в сегашните и историческите граници на България. Речникът ще бъде ориентиран към актуалното състояние на онимната ни система, но ще представя и стари записи и варианти на имената, за които има такива. Нормативният принцип в речника ще се осъществява в посочването на официално приетото – стандартизирано название, изписвано според

книжовните норми. Поради ограничения обем ще бъдат включени имена на обекти с национално значение, а само в някои отделни случаи – и с регионално. Етимологичният анализ на имената ще бъде основна част на речниковата статия. Топонимите, които имат повече от една етимология, ще бъдат разглеждани по-подробно, като се изброяват най-приемливите от тълкуванията. Успоредици ще се дават само при по-трудните за етимологизиране имена. Проектът се отнася към две от приоритетните научни направления на Института за български език: *Академични речници на българския език* и *Езиково културноисторическо наследство на българите*.
Резултати: топонимен речник

Теоретични езиковедски изследвания

Проект: **Теоретични въпроси на терминологията (с оглед на приложението им в терминологичната практика)**

Звено: Секция за българска терминология и терминография

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2023 – 2025 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: гл. ас. д-р Кристияна Симеонова

Участници: гл. ас. д-р Кристияна Симеонова, гл. ас. д-р Екатерина Петкова, гл. ас. д.ф.н. Велислава Стойкова, гл. ас. д-р Радостина Стоянова, д-р Адриана Христова

Анотация: Целта на проекта е да обслужва развитието на терминологията и практическата дейност както на специалистите по терминография, така и на специалистите във всички останали научни и професионални области. Разработките в рамките на проекта се подчиняват на основните насоки в развитието на терминологичната наука – изучаване на общата терминологична теория, установяване на особеностите на българската терминология в когнитивно-концептуален и в лингвистичен аспект. Освен за развитието на лингвистичната теория и за терминологичната практика, те имат ключово значение и за развитието на всички отделни научни области, тъй като осигуряват теоретико-методологическите и приложни основи за създаването и усъвършенстването на специалните езици в научната, общественно-политическата и учебната дейност. Проектът се отнася към приоритетното направление на Института за български език *Теоретични езиковедски изследвания*.

Резултати: сборник с тематично свързани студии и статии

Проект: **Обогатяване на семантичната мрежа Уърднет с концептуални фреймове**

Звено: Секция по компютърна лингвистика

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 01.01.2021 – 09.05.2024 г. (удължен с решение на НС – Протокол № 2/25.01.2023 г.)

Финансиране: Фонд „Научни изследвания“

Ръководител: проф. д-р Светла Коева

Участници: проф. д-р Светла Коева, проф. д-р Тинко Тинчев, гл. ас. д-р Валентина Стефанова, гл. ас. д-р Мария Тодорова, гл. ас. д-р Светлозара Лесева, гл. ас. д-р Цветана Димитрова, гл. ас. д-р Христина Кукова, д-р Ивелина Стоянова, Мартин Ялъмов, д-р Виктория Петрова; доц. д-р Емил Стойчев (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“)

Анотация: Предлагащото теоретично изследване е насочено към семантично описание и типологизация на глаголните предикати, принадлежащи към основния понятиен апарат. Семантичното описание ще се основава на разработването на система от абстрактни концептуални фреймове, представящи семантичната структура на глаголи от основната лексика (включително на деца от определена възрастова група), и интегрирането на концептуалните фреймове в структурата на семантичната мрежа Уърднет. Фундаменталният характер на изследванията се предпоставя от дефинирането на понятието концептуален фрейм: абстрактна структура, която се описва посредством уникално множество от семантични релации между: а) множество от глаголни предикати в Уърднет, асоциирани с определен семантичен клас, който отразява свойствата на фрейма; б) елементи на фрейма, представлявани от синонимни множества на съществителни имена, съотнесени с определен семантичен клас (или класове), който отразява свойствата на елементите на фрейма; с) семантичните релации между множеството от предикати и неговите елементи. Абстрактното лингвистично моделиране ще доведе до теоретични обобщения за онтологичното описание на семантичните класове на съществителните, за системата от концептуални фреймове, както и за комплексното представяне на семантичната информация. Проектът цели интеграция на концептуална и лексикална информация с информация за синтактичните структури, в които участват лексикалните единици. Проектът се разработва в рамките на две от приоритетните направления на Института за български език: *Теоретични езиковедски изследвания* и *Електронни езикови ресурси и програми за тяхната обработка*.

Резултати: тематично свързани студии и статии; колективна монография с рецензирани студии и статии; семантични ресурси, достъпни в интернет; софтуер за създаване, редактиране и визуализация на концептуални фреймове.

Проект: Оценка на уменията за четене и разбиране в начална училищна възраст в България и Италия

Звено: Секция по компютърна лингвистика

Вид на проекта: колективен, международен

Партньор: Институт за компютърна лингвистика „А. Замполи“

Срок: 2023 – 2025 г.

Финансиране: международен обмен по двустранни спогодби на БАН

Ръководител: проф. д-р Светла Коева

Участници: проф. д-р Светла Коева, гл. ас. д-р Валентина Стефанова, гл. ас. д-р Мария Тодорова, гл. ас. д-р Цветана Димитрова, гл. ас. д-р Христина Кукова, д-р Ивелина Стоянова; от италианска страна: проф. д-р Вито Пирели (ръководител), Клаудия Марци, Марчело Феро, Андреа Надалини, Алесандро Ленто (докторант)

Анотация: Основната цел на проекта е да се повиши нивото на грамотност и способностите за четене на децата в начална училищна възраст. За постигането на тази цел ще се проведе задълбочено проучване, фокусирано върху оценка на грамотността при четене и разбиране при деца в начална училищна възраст в България и в Италия. Проектът предвижда: разработване и тестване на стратегии за наблюдение и оценка на уменията за четене и разбиране на думите при ученици в началните класове в България и в Италия; събиране на данни за нивото на четене и разбиране на децата в двете страни съгласно споделен набор от инструменти и съотнесими, строго контролирани тестови материали; съпоставка на събраната информация за нивото на четене и разбиране от различни възрастови и социални групи, владеещи различни езици (български и италиански); документиране и публикуване на процедури, протоколи и инструменти за четене и оценка на разбирането на думите, базирани на емпиричните наблюдения. Предвижданите изследвания ще разчитат както на иновативни, така и на традиционни методи за изследване на грамотността, заимствани от експерименталната психолингвистика и компютърната лингвистика, които ще бъдат адаптирани към конкретните цели и сценарии, предвидени от проекта. Проектът се разработва в приоритетното направление на Института за български език *Теоретични езиковедски изследвания*.

Резултати: стратегии за наблюдение и оценка на уменията за четене и разбиране на думите при ученици в началните класове в България и в Италия; данни за нивото на четене и разбиране на децата в двете страни; процедури, протоколи и инструменти за четене и оценка на разбирането на думите.

Езикова култура

Проект: **Езикова култура и езикова политика. Типология на отклоненията от правоговорните норми**

Звено: Секция за съвременен български език

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2021 – 2023 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: доц. д-р Татяна Александрова

Участници: доц. д-р Татяна Александрова, доц. д-р Катя Чаралозова (до 07.11.2022 г.), проф. д-р Руска Станчева, доц. д-р Милен Томов, гл. ас. д-р Илияна Кунева, гл. ас. д-р Жанета Златева, д-р Лора Желева, ас. Малина Стойчева, Александър Георгиев (от 2023 г.)

Анотация: Основната цел на проекта е да се типологизират отклоненията от правоговорните норми на съвременния български книжовен език и да се идентифицират причините за затрудненията при прилагането на правоговорните правила. Цели се оптимизирането на кодификаторската и консултантската дейност на Института за български език като водеща институция в областта на кодификацията, а оттам и в създаването на необходимите условия за поддържане на стабилността на книжовния език в неговата устна и писмена форма с оглед пълноценното му

функциониране като официален. Изследователската част на проекта ще се реализира паралелно с научноприложна дейност в областта на езиковата култура и езиковото консултиране: ежедневни консултации в Службата за езикови справки и изготвяне на отговори на реални потребителски въпроси, постъпващи по различни канали; изработване на експертни становища и др. Като резултат от работата по проекта ще бъде изработена типология на отклоненията от правоговорните норми; ще се поддържа дейността на Службата за езикови справки и консултации. Проектът е ориентиран към две от приоритетните направления в изследователската дейност на Института: *Езикова култура* и *Електронни езикови ресурси и програми за тяхната обработка*.

Резултати: материали за попълване на справочника „Езикови справки“; тематично свързани публикации

Проект: БЕРОН (Български езикови ресурси онлайн)

Звено: Секция за съвременен български език

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2022 – 30.04.2024 г.

Финансиране: Постановление № 3 на Министерски съвет от 10.01.2020 г. (изм. с Постановление № 71 на Министерски съвет от 05.03.2021 г.) за създаване и функциониране на Механизъм за възлагането и изпълнението на научни консултации от БАН (споразумение Д01-300/17.12.2021 г. между МОН и ИБЕ на БАН)

Ръководител: проф. д-р Руска Станчева

Участници: проф. д-р Руска Станчева, доц. д-р Татяна Александрова, доц. д-р Катя Чаралозова (до 07.11.2022 г.), доц. д-р Милен Томов, гл. ас. д-р Илияна Кунева, гл. ас. д-р Жанета Златева, д-р Лора Желева, ас. Милена Стойчева, Александър Георгиев (от 2023 г.); гл. ас. д-р Илиана Стоилова (извънщатен сътрудник); екип от Института по информационни и комуникационни технологии (ИИКТ) при БАН

Анотация: Платформата БЕРОН е предназначена да предоставя свободен достъп до езикови ресурси, свързани със задължителните норми на книжовния български език (за правопис, граматика, пунктуация, правоговор и т.н.). Предвидено е създаване на следните ресурси: *Правопис* (словник и правила), *Правоговор*, *Граматика* (пълни парадигми на лексемите със съотнасяне към формоизменителен тип), *Езикови справки* (с възможност за въпроси и отговори, задавани и представяни в платформата). Като ресурси ще бъдат разработени и следните по-частни речници на: собствените имена; сложните думи; дублетите. Всяка форма с правописен, правоговорен или граматичен нормативен проблем ще бъде свързана със съответното правило. Проектът се отнася към две от приоритетните научни направления на Института за български език: *Езикова култура* и *Електронни езикови ресурси и програми за тяхната обработка*.

Резултати: езикови ресурси и интуитивен потребителски интерфейс, който да улесни работата с тях

Проект: Написаното остава. Пиши правилно!

Звено: всички секции на Института за български език

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2022 – 2024 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: проф. д-р Светла Коева

Участници: проф. д-р Светла Коева, проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова, проф. д.ф.н. Анна Чолева-Димитрова, проф. д-р Диана Благоева, проф. д-р Сия Колковска, проф. д-р Елка Мирчева, проф. д-р Лучия Антонова-Василева, доц. д-р Ваня Мичева, доц. д-р Явор Милтенов, доц. д-р Милен Томов, доц. д-р Надежда Костова, доц. д-р Калина Мичева-Пейчева, доц. д-р Йоанна Кирилова, доц. д-р Мая Влахова, гл. ас. д-р Атанаска Атанасова, гл. ас. д-р Симеон Стефанов, гл. ас. д-р Илияна Кунева, гл. ас. д-р Надежда Данчева, гл. ас. д-р Михаела Кузмова, гл. ас. д-р Валентина Стефанова, гл. ас. д-р Мария Тодорова, гл. ас. д-р Николай Паскалев, гл. ас. д-р Жанета Златева, гл. ас. д-р Христина Кукова, д-р Ивелина Стоянова, д-р Теодора Кръстева, д-р Лора Желева, д-р Даниел Томов, ас. Малина Стойчева, Красимира Фучеджиева, Мартин Ялъмов

Анотация: Проектът „Написаното остава. Пиши правилно!“ се реализира в рамките на едноименната дългогодишна инициатива на Института за български език, която си поставя за цел да подкрепя правилната употреба на българския език и повишаването на грамотността и езиковата компетентност сред българите. Основната цел на проекта е подпомагане на българските учители и ученици (чрез пряка работа с учители и ученици; разработване, използване и разпространение на разнообразно образователно съдържание; поддържане и развитие на справочника „Написаното остава. Пиши правилно!“ и др.) за преминаване към качествено ново обучение, при което учениците анализират и изследват в процеса на усвояване на знания, като развиват способностите си за творческо мислене. Проектът е ориентиран към две от приоритетните направления в изследователската дейност на Института: *Езикова култура и Електронни езикови ресурси и програми за тяхната обработка.*

Резултати: езикови ресурси, достъпни в интернет; тематично свързани статии.

Езиково културноисторическо наследство на българите

Проект: **Езикови ресурси от оригинални и преводни творби на Българското средновековие**

Звено: Секция за история на българския език

Срок: 2021 – 2023 г.

Вид на проекта: колективен, национален

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководители: проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова, проф. д-р Елка Мирчева

Участници: доц. д-р Георги Митринов, доц. д-р Явор Милтенов, гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева

Анотация: Проектът си поставя за основна цел да продължи системното и съответстващо на съвременните изисквания изследване на оригинални и преводни творби от различни жанрове и от различни периоди на българската езикова диахрония. През втората година от периода на проекта се работи по три теми. Първата тема *Преславски лексикални маркери*, с изпълнител доц. д-р Я. Милтенов, е втори етап на

по-широко изследване, при което целта – след теоретичната и методологичната работа от първия етап – е да се навлезе в конкретиката на езиковите факти (да се издирят публикувани и непубликувани данни за преславските лексикални маркери в определен кръг произведения и да се извърши класификация на лексиката и групиране на текстовете, от които е ексцерпирана тя). Целта на работата по втората тема *Езикови свидетелства за българския характер на населението в Южните Родопи и Беломорието през XVI век. (Ч. 3. Неврокопска каза)*, с изпълнител доц. д-р Г. Митринов, е да се проучи ойконимията от български произход в Неврокопска каза през XVI в., като се възстанови тогавашната селищна мрежа. Основна задача е проучването на антропонимията в християнските селища от казата и нейната класификация според обособяването ѝ в различни тематични групи. Гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева работи по изследване на *Молитвеника, писан от отец Бенвенуто от Витербо в средата на XIX век на народен български език за българите католици в южните български земи*. Проектът се отнася към две от приоритетните направления на Института за български език: *Езиково културноисторическо наследство на българите* и *Извори за историята на българския език*.

Резултати: монографии, тематично свързани статии и студии.

Проект: Чуждите езикови влияния в историческото формиране на българския и румънския език

Звено: Секция за история на българския език

Вид на проекта: колективен, международен

Партньор: Института за лингвистика „Й. Йордан – Ал. Росети“ на Румънската академия

Срок: 2023 – 2025 г.

Финансиране: международен обмен по двустранни спогодби на БАН

Ръководител: проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова

Участници: проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова, проф. д-р Елка Мирчева, доц. д-р Явор Милтенов, доц. д-р Георги Митринов, доц. д-р Калина Мичева-Пейчева, гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева, д-р Татяна Брага; от румънска страна: проф. д-р Емануела Тимотин, доц. д-р Мария Станку-Истрате, доц. д-р Лиляна Агаке, д-р Кристинел Сава, докторант Даниар Муталъп, докторант Анка Сапович

Анотация: Проектът си поставя за цел да извлече и систематизира нови данни за чуждоезиковите влияния въз основа на неизследвани или малко познати диахронни източници. В техния обseg се включват с предимство писмените паметници: ръкописи от Средновековието и епохата на Ранното възраждане; епиграфски материал; съвременните диалекти, които съхраняват континуанти на исторически явления. Основен обект на изследване са процесите на интерференция и взаимодействие в лексикалните системи на двата езика (семантика, словообразуване, етимология), но така също се допускат изследвания върху релевантни граматически аспекти на езикови влияния. По този начин се постига приемственост с досегашните проучвания и се задава перспектива за обвързване със социалните аспекти в историческите връзки между българи и румънци. Обогалява се научното знание за историческото формиране на речниците на двата съседни езика. Проектът се отнася към приоритетното

направление на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите*.

Резултати: тематично свързани студии и статии

Проект: **Дигитализиране на текстове и изследвания, свързани с историята на българския език**

Звено: Секция за история на българския език

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: септември 2022 – септември 2025 г.

Финансиране: Национална научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП „Българистика“)

Ръководител: гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева

Участници: проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова, проф. д-р Елка Мирчева, доц. д-р Явор Милтенов, доц. д-р Георги Митринов, доц. д-р Ваня Мичева, доц. д-р Калина Мичева-Пейчева, гл. ас д-р Магдалена Абаджиева, д-р Татяна Брага

Анотация: Проектът ще предостави нови данни и знания за развитието на българската книжнина и език през епохата на Средновековието, със специален фокус върху периода на османското владичество между 15. и 19. век, който е и най-слабо проучваният исторически период. В рамките на проекта, който се състои от два модула, ще се дигитализират различни издания и изследвания на учени от Института (в рамките на Модул 1 „Дигитализация“), както и образци на текстове от новобългарския период (в рамките на Модул 2 „Острови“ на българската книжнина и език през Средновековието. Текстове и преводи“). Проектът е насочен към широка българистична аудитория – ученици, студенти и преподаватели, учени и изследователи в дисциплини, различни от славянските филологии, и цели да популяризира малко известни, непубликувани или непреведени на съвременен български език средновековни текстове с особен акцент към българската история, книжнина и език. Проектът се отнася към приоритетното направление на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите*.

Резултати: текстов корпус, тематично свързани научни публикации

Проект: **Културната идентичност на банатските българи и българската католическа книжнина**

Звено: Секция за история на българския език

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2023 – 2025 г.

Финансиране: Фонд „Научни изследвания“

Ръководител: гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева

Участници: гл. ас. д-р Магдалена Абаджиева, проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова, проф. д-р Лучия Антонова-Василева (Секция по българска диалектология и лингвистична география), доц. д-р Калина Мичева-Пейчева; д-р Явор Иванов (Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“), докторант Светлана Караджова (Институт за литература при БАН)

Анотация: Основната цел на проекта е да се проследят връзките между езика на банатските българи и езика на българите католици, живеещи в България, за да се впише банатската книжнина в общия исторически развой на книжнината на българите католици. Проектът предвижда провеждане на нови теренни диалектоложки и етнолингвистични проучвания сред банатските българи, живеещи в Румъния, за установяване на актуалното състояние на техния говор, както и за сравнение с наличните до момента диалектоложки данни. Ще бъдат търсени сходства на фонетично, морфологично и лексикално ниво, като за целта ще бъде обработен събраният на терен материал, както и ще бъде ексцерпиран и анализиран материал от печатната книжнина на банатския български език. Ще бъдат дадени насоки за изучаването на т. нар. „палкенски“ език, както и ще бъде съставено кратко учебно помагало за началния етап на обучение с текстове и упражнения за четене и писане. Проектът се отнася към приоритетното направление на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите*.

Резултати: тематично свързани публикации, сборник със студии и статии, христоматия, буквар, корпус със записи, анкетни карти

Проект: Изследване на българските диалекти на различни езикови равнища

Звено: Секция за българска диалектология и лингвистична география

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2022 – 2025 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: проф. д-р Ана Кочева

Участници: проф. д-р Лучия Антонова-Василева, проф. д-р Славка Керемидчиева, проф. д-р Ана Кочева, доц. д-р Лиляна Василева, доц. д-р Кирил Кирилов, доц. д-р Илияна Гаравалова, гл. ас. д-р Маргарита Котева, гл. ас. д-р Катерина Ушева

Анотация: Проектът цели изследването на българските диалекти на различни езикови равнища. Включва две теми. Първата тема *Български диалектен кулинарен речник* (2022 – 2024 г.) е с ръководител проф. д-р Ана Кочева и участници: проф. д-р Славка Керемидчиева, проф. д-р Лучия Антонова-Василева, проф. д-р Ана Кочева, доц. д-р Лиляна Василева, доц. д-р Кирил Кирилов, доц. д-р Илияна Гаравалова, гл. ас. д-р Маргарита Котева, гл. ас. д-р Катерина Ушева. При нейното разработване ще бъде представено словното богатство на българския език на диалектно равнище, което е част от духовната култура на българския народ и показател за националната му идентичност. Речникът ще включва българското словно богатство от тематичния кръг „кулинария“ от цялата българска езикова територия – в диалектния континуум и за пръв път, извън него – българска лексика от Банат, Молдова, Украйна, Крим и др. Речникът ще бъде основа за решаването на важни научноизследователски задачи у нас и в чужбина в областта на етимологията, историята на езика, етнолингвистиката, европеистиката, балканистиката, славистиката, социолингвистиката и др. С богатството на включения в речника диалектен материал, с широкия обхват на народните говори, той ще представлява интерес и за широката научна и културна общественост. Втората тема *Говорът на с. Речане, Призренско (с особен оглед на морфологичната система)* (2023 – 2025 г.) е с изпълнител доц. д-р Илияна Гаравалова.

Изследването е насочено към проучване на архаичния български говор в областта Жупа, Република Косово, съхранен благодарение на затвореността на общността и географската изолираност на региона. Основната цел е изследване на диалекта с оглед на морфологичната му система. Селото е едно от най-жизнените в областта Средска Жупа – високопланински регион, разположен в пограничния район между Република Албания, Република Косово и Република Северна Македония. Проучването е насочено към изпълнението на една от най-важните задачи на Секцията за българска диалектология и лингвистична география – изследване на българските диалекти във от съвременните държавни граници. Събира се и се описва нов теренен диалектен материал, който ще допълни знанията за българските говори, както и ще даде нови сведения за единството на българския език. Проектът се отнася към приоритетните направления на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите* и *Академични речници на българския език*.

Резултати: диалектен кулинарен речник, тематично свързани студии и статии, електронен корпус от текстове, монография.

Проект: Европейски лингвистичен атлас (ЕЛА)

Звено: Секция за българска диалектология и лингвистична география

Вид на проекта: колективен, международен

Партньор: Институт за лингвистика „Й. Йордан – Ал. Росети“ при Румънската академия, които председателстват Международния комитет на ЕЛА

Срок: 2023 – 2025 г.

Финансиране: международен обмен по двустранни спогодби на БАН

Ръководител: доц. д-р Илияна Гаравалова

Участници: проф. д-р Лучия Антонова-Василева; проф. д-р Ана Кочева, доц. д-р Илияна Гаравалова; от румънска страна: акад. Николае Сараманду, проф. д-р Мануела Невачи.

Анотация: Чрез проекта *Европейски лингвистичен атлас* колектив от Института за български език участва в международното издание *Atlas Linguarum Europae (ALE)*. В него се картографират диалектните особености на всички езици на континента Европа, обхващащи седемте основни езикови групи – келтски, романски, германски, славянски, балтийски, угро-фински, кавказки, както и на други отделни езици, върху селищна мрежа от над 2600 пункта. Отражават се лексикални особености по въпросник, проучващ названията на основни понятия от битата и природата на континента. Всяка карта се придружава от обстоен коментар, който изяснява лексемите в ономазиологичен, семасиологичен и мотивационен аспект, като засяга и характерни въпроси на словообразователните и фонетичните варианти. Резултатите от лингвогеографското представяне способстват за изясняването на взаимовръзките между езиците на народите в Европа. Резултатите от изпълнението на проекта имат приложение в езикознанието, културологията, историята, европеистиката. Проектът се отнася към приоритетното направление на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите*.

Резултати: лингвогеографски карти и коментари към тях за международното издание *Atlas Linguarum Europae*; студии и статии.

Проект: Общославянски лингвистичен атлас (ОЛА)

Звено: Секция за българска диалектология и лингвистична география

Вид на проекта: колективен, международен

Срок: 2021 – 2023 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: проф. д-р Славка Керемидчиева

Участници: проф. д-р Славка Керемидчиева, доц. д-р Лиляна Василева, доц. д-р Кирил Кирилов, доц. д-р Христина Дейкова (Секция за българска етимология), гл. ас. д-р Маргарита Котева, гл. ас. д-р Катерина Ушева

Анотация: *Общославянският лингвистичен атлас* отразява в лингвогеографски аспект езиковото многообразие и единство на славянските езици на диалектно равнище – специфична част от културния диалог на Европа. ОЛА е мащабен международен проект с участието на 13 национални комисии от европейските страни, в които живее славянско население. За разлика от националните атласи, в които се представят типологичните особености на един език, в ОЛА, за пръв път в световната лингвогеография, обект на изследване са семейство близкородствени езици, като се картографират явленията, които имат общославянско значение. Работи се върху фонетични, граматични и лексикално-словообразователни тонове. Данните на Атласа дават възможност да се стигне чак до праславянски език, да се проследят диалектните членения, да се открие собственодиалектното и дори да се видят не само езиковите, но и културните връзки и взаимни влияния между славянските народи. Проектът има значение не само за приобщаването на българските учени към европейското изследователско пространство, но и за евроинтеграцията на България в областта на науката и духовната култура. Проектът се отнася към приоритетното направление на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите*.

Резултати: пореден том от *Общеславянският лингвистическият атлас. Серия лексико-словообразователна. Т. 11. „Степени родства“* (българският том); студии и статии по различни теоретични и теоретико-приложни проблеми, свързани с темата на проекта; електронна база от данни.

Проект: Етнокултура и национален комуникативен стил

Звено: Секция за етнолингвистика

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2020 – 2023 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: проф. д.ф.н. Мариана Георгиева

Участници: проф. д.ф.н. Мариана Георгиева, доц. д-р Марияна Витанова, д-р Теодора Кръстева; доц. д-р Владислав Миланов (Софийски университет „Св. Климент Охридски“), гл. ас. д-р Биляна Борисова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“).

Анотация: Проектът е насочен към разкриването и изучаването на културно-специфичните особености на комуникацията, на националнокултурната съставляваща на речта, както и към системното проучване и описание на граматичната система на

българския език. В рамките на проекта се разработват две теми. Първата тема е *Когнитивни аспекти на изречението* (16 юли 2020 г. – 15 юли 2023 г.) с изпълнител проф. д.ф.н. Мариана Георгиева. Целта е да се представят ресурсите на граматикализацията в строежа и състава на изречението чрез когнитивния подход и да се изследват проекциите на езиковата категоризация на факти и събития от действителността в категоризацията в синтаксиса чрез анализ на позиции в структурата и в състава на изречението. Втората тема *Езикова личност и езиково пространство в медийния дискурс* (1 септември 2020 г. – 1 септември 2023 г.) е с ръководител проф. д.ф.н. Мариана Георгиева и участници: проф. д.ф.н. Мариана Георгиева, доц. д-р Марияна Витанова, д-р Теодора Кръстева; доц. д-р Владислав Миланов (Софийски университет „Св. Климент Охридски“), гл. ас. д-р Биляна Борисова (Софийски университет „Св. Климент Охридски“). Целта е да се представят езиковата личност в медийния дискурс като инициатор, като автор и като адресат, както и параметрите на езиковото пространство в медийния дискурс като референция на концептосферата на публичното пространство. Анализът на вербалните и невербалните средства за референция на езиковата личност е средство за определяне на аксиологията и интерпретацията на езиковото съзнание в публичните му валенции. Проследява се езиковата агресия, както и неоконцептите в езиковото съзнание в медийния дискурс. За целите на проекта ще се ползват контекстовият метод, статистическият метод, когнитивният метод. Проектът се отнася към приоритетните направления на Института за български език *Езикова културноисторическо наследство на българите, Теоретични езиковедски изследвания, Езикова култура*.

Резултати: монографии, тематично свързани студии и статии, бюлетин.

Проект: **Етнолингвистични теоретични и приложни изследвания. Картината на света в българския език и в съпоставка с други езици**

Звено: Секция за етнолингвистика

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2022 – 2025 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: доц. д-р Йоанна Кирилова

Участници: доц. д-р Йоанна Кирилова, проф. д-р Мария Китанова, доц. д-р Марияна Витанова, гл. ас. Цветелина Ангелова (от септември 2023 г.), д-р Теодора Кръстева, д-р Даниел Томов, гл. ас. д-р Радостина Стоянова (Секция по терминология и терминография)

Анотация: В проекта се прилага теорията за езиковата картина на света и доминиращите в нея концепти и опозиции, които са свързани с ценностите в традиционната и съвременната култура. Задачите на проекта са свързани с развитието на етнолингвистичната лексикография, като се работи по създаване на електронни бази от данни (архиви) със свободен достъп. Извършват се теоретични и приложни изследвания, чиято цел е въз основа на данни от различни източници да се очертаят стереотипите на българина и езиковоспецифичните лексикализации на понятия, свързани с националния бит и култура. Научните изследвания имат интердисциплинарен характер и в тях се използват различни методи:

етнолингвистичен, когнитивен, лингвокултурологичен, диахронен, синхронен, сравнителен, съпоставителен и др. В рамките на проекта се разработват две теми. По първата тема *Терминологичен речник по етнолингвистика* (юни 2022 – юни 2025 г.), с ръководител доц. д-р Йоанна Кирилова и участници: доц. д-р Йоанна Кирилова, проф. д-р Мария Китанова, доц. д-р Марияна Витанова, д-р Теодора Кръстева, д-р Даниел Томов, се предвижда да бъде създаден речник с етнолингвистичните термини, използвани от различни етнолингвистични школи (Московската, Люблинската, Софийския център за етнолингвистични изследвания и др.), както и да бъдат съпоставени терминологичните апарати, с които тези школи боравят. Целта е да се синтезира материалът и да се кодифицират понятията, влизащи в терминологичния апарат на научната дисциплина. Втората тема, *Теория и практика на аксиологичните изследвания на езика и речта в България – общочовешки универсалии и национална специфика на ценностите* (2023 – 2025 г.), е с ръководител доц. д-р Йоанна Кирилова и участници: доц. д-р Йоанна Кирилова, гл. ас. д-р Цветелина Ангелова, гл. ас. д-р Радостина Стоянова и д-р Теодора Кръстева. При разработването ѝ ще се анализират теориите и методологиите за изследване на езиковия израз на ценностите в Европа и в България. Акцентът ще бъде поставен върху оценката на определен ред ценности и очертаването на най-подходящата методология за тяхното изследване, за да се покаже специфичното и общото в българската лингвокултура, като се обърне внимание на узуса. Анализът на теориите, прилагани при изучаване на ценностите в езиковата картина на света, ще представи онези варианти, които дават най-плодотворни резултати при проучването на ценностите. Проектът се отнася към приоритетните направления на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите* и *Академични речници*.

Резултати: тематично свързани студии и статии, речник

Проект: **Личните имена в България в началото на 21. век**

Звено: Секция по ономастика

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: декември 2019 – 12.11.2023 г. (удължен с решение на НС – Протокол № 23/15.12.2022 г.)

Финансиране: Фонд „Научни изследвания“, договор № КП-06-Н40/10

Ръководител: проф. д.ф.н. Анна Чолева-Димитрова

Участници: проф. д.ф.н. Анна Чолева-Димитрова, доц. д-р Мая Влахова-Ангелова, гл. ас. д-р Надежда Данчева, д-р Гергана Петкова (Медицински университет – Пловдив)

Анотация: Проектът цели да бъде изследвано състоянието на българската личноименна система в началото на 21. век, като се акцентира върху динамиката в нейното развитие за период от 10 години (2008 – 2018 г.). Предвижда се да бъде осъществено мащабно корпусно базирано изследване на имената на новородените деца в осем от най-големите градове от цялата територия на България. Особено внимание ще се обърне върху имената с устойчиво разпространение в българската личноименна система; конкуренцията между традиционни и домашни имена и техните по-нови, заети от чужди езици варианти; структурата на съвременните лични имена, както и техния правопис. Изследването ще позволи да се открие влиянието на глобалните тенденции

върху българската личноименна система след приемането на България в ЕС (2007 г.), а също така ще се установи доколко и под каква форма продължават да съществуват традиционните модели за назоваване в българското общество. Проектът се отнася към приоритетното направление на Института за български език *Езиково културноисторическо наследство на българите*.

Резултати: монография, тематично свързани студии и статии

Електронни езикови ресурси и програми за тяхната обработка

Проект: Семантични ресурси и програми за обработка на езика (лексикално-семантични мрежи и езикови модели)

Звено: Секция по компютърна лингвистика

Вид на проекта: колективен, национален

Срок: 2023 – 2025 г.

Финансиране: бюджетна субсидия

Ръководител: проф. д-р Светла Коева

Участници: проф. д-р Светла Коева, гл. ас. д-р Валентина Стефанова, гл. ас. д-р Мария Тодорова, гл. ас. д-р Светлозара Лесева, гл. ас. д-р Цветана Димитрова, гл. ас. д-р Христина Кукова, д-р Ивелина Стоянова, д-р Михаела Московска, Мартин Ялъмов; гл. ас. д-р Йордан Кралев

Анотация: Основната цел на проекта е свързана с обогатяването на създадените в Секцията по компютърна лингвистика лексикално-семантичните мрежи и създаването на нови езикови модели. Семантичните мрежи се използват за организиране на семантично лингвистично знание и предоставят ефективен и интегриран достъп до свързани данни. Езиковите модели предсказват вероятността дадена последователност от думи да се използва в изречение на базата на статистически анализ на голямо количество от езикови данни. Приложението на езиковите модели е практически във всяка област на компютърната обработка на езика: морфологичен и синтактичен анализ, машинен превод, извличане на информация и др. Проектът се основава на някои от резултатите от предходни проекти на Секцията по компютърна лингвистика, като се цели съществуващи ресурси да бъдат разширени с нови лексикални единици и прилежащата им семантична информация или да бъдат създадени изцяло нови ресурси, които са необходими за компютърна обработка на езика, а като допълнително преимущество – могат да бъдат използвани за различни лингвистични или обучителни цели. Проектът се разработва в рамките на две от приоритетните направления на Института за български език: *Електронни езикови ресурси и програми за тяхната обработка* и *Теоретични езиковедски изследвания*.

Резултати: лексикални семантични ресурси; езикови модели; софтуерни инструменти; тематично свързани студии и статии

Проекти, които не са част от Научноизследователския план на Института за 2023 г.:

В рамките на Националната научна програма „Развитие и утвърждаване на българистиката в чужбина“ (ННП „Българистика“), се работи и по още две научни задачи:

По задачата *Създаване на библиографска платформа „Езиковедска българистика. Библиография на българска езиковедска литература*, координирана от доц. д-р М. Томов, с участници: доц. д-р Калина Мичева-Пейчева, гл. ас. д-р Илияна Кунева, гл. ас. д-р Жанета Златева, д-р Лора Желева, Марияна Тодорова, Елисавета Михайлова, Нина Маринова, се предвижда създаване на библиографска платформа с възможност за автоматизирано търсене на информация във всички области на езиковедската българистика по различни критерии: автор, заглавие, тематична рубрика, ключова дума или словосъчетание, географски показалец, именен показалец и др.

По задачата от работен пакет „Научни и научно-приложни форуми“, изпълнявана от доц. д-р Явор Милтенев, ще се подготви *изложба, посветена на най-старите български ръкописи и на българската глаголическа писмена традиция във връзка с 1160-годишнината от създаването на азбуката от св. Константин-Кирил Философ*.

Срок: септември 2022 – септември 2025 г.

Участие на сътрудници на Института за български език в проекти на други звена на БАН:

Проф. д.ф.н. Марияна Цибранска-Костова: **Религиозната реторика на властта във Византийското и Балканското средновековие**. Проект на Института за исторически изследвания на БАН, който се разработва в рамките на международния обмен по двустранни спогодби на БАН с партньорска организация Института за югоизточни изследвания на Румънската академия.

Срок: 2023 – 2025 г.

Гл. ас. д.ф.н. Велислава Стойкова: **Социализиране на културното наследство на Балканите**. Проект на Института за балканистика с Център по тракология при БАН, с ръководител проф. д-р Румяна Ил. Прешленова.

Срок: 2021 – 2024 г.

Проф. д-р Лучия Антонова-Василева: **Българите в Западните Балкани (100 години преди и след Ньой)**, проект на Института за исторически изследвания при БАН, финансиран по договор с Фонд „Научни изследвания“.

Срок: 2018 – 2023 г. (удължение на втори етап с решение на Фонд „Научни изследвания“)

Планът е приет от Научния съвет на ИБЕ на 09.03.2023 г. – протокол № 6, т. 2.